Stockholms stad

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2026/331)

Motion om att säkerställa kött som alternativ i stadens offentliga måltidsverksamheter

Motion av Linnéa Vinge (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Linnéa Vinge (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att berörda nämnder ska säkerställa att det vid varje serverad lunch inom förskola, grundskola och gymnasieskola samt vid lunch och middag inom äldreomsorgen alltid erbjuds minst ett fullvärdigt alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning att måltiderna i stadens verksamheter är av stor betydelse för hälsa, välbefinnande och lärande, men bedömer att stadens målsättningar om att servera goda, näringsriktiga, klimatsmarta och varierade måltider inte gynnas av ett generellt krav om att alltid erbjuda kött, fågel eller fisk.

Förskolenämnden delar motionärens uppfattning om att måltiderna i stadens verksamheter är av stor betydelse för hälsa, välbefinnande och lärande. Nämnden anser dock att detta kan tillgodoses via olika fullvärdiga alternativ. Det finns inga riktlinjer som anger att det endast ska serveras vegetarisk mat. Stadens förskolor serverar hållbara, näringsrika och varierade måltider där både vegetariska och animaliska alternativ kan ingå. Det är också centralt att maten som serveras är anpassad efter målgruppernas behov.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden gör bedömningen att de förvaltningar som serverar mat kan säkerhetsställa att det serveras hälsosam och god mat som är energi- och näringsriktig utifrån olika målgruppers behov enligt stadens nuvarande riktlinjer.

Utbildningsnämnden delar motionärens uppfattning om att det är av stor vikt att måltiderna är näringsriktiga, uppskattade och att måltiderna är en förutsättning för lärande och god hälsa. Inom stadens kommunala skolverksamhet är det varje skola som beslutar vilka måltider som serveras. Utformning av menyer och recept sker lokalt på skolorna utifrån skolornas förutsättningar, i dialog med elever och utifrån gällande lagkrav och regelverk. Varje skola arbetar för att kunna servera mat som är god, trivsam, varierande, näringsriktig och hållbar. Nämnden bedömer att det saknas förutsättningar för att styra skolorna till att vid varje lunchmåltid erbjuda kött, fågel eller fisk.

Äldrenämnden framför att det inte finns någon centralt styrd matsedel, de verksamheter som har egna tillagningskök kan själv välja vilka maträtter som serveras till lunch och middag. Verksamheter som har leverans av måltider beställer måltider och den äldre har möjlighet att välja maträtt. Då verksamheterna är skyldiga att erbjuda den enskilde att välja mellan två maträtter till lunch och middag anser nämnden att verksamheterna själva kan tillgodose val som den äldre önskar.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Utgångspunkten för all mat som serveras i Stockholms stads verksamheter är att den ska vara god, näringsriktig och varierad – samt klimatsmart. Sverigedemokraterna vill framställa detta som en motsättning, att klimatsmart mat inte kan vara god, näringsriktig och varierad. Det stämmer inte.

Staden följer de nordiska näringsrekommendationerna, Livsmedelverkets nationella riktlinjer för måltider i förskola, skola respektive äldreomsorg, läroplanen för förskolan, skollagen och livsmedelslagen. Dessa bygger på vetenskap och vetenskapen är tydlig med vilken mat som är bra för hälsan: en huvudsakligen växtbaserad kost med mycket grönsaker, frukt, bär, baljväxter, potatis och fullkornsprodukter. Även fisk och nötter är bra för hälsan, samt magra mejeriprodukter i måttliga mängder. För att minska risken för vissa sjukdomar, som hjärt- och kärlsjukdomar och cancer, bör vuxna enligt de Nordiska näringsrekommendationerna begränsa sin konsumtion av rött kött, samtidigt som processat kött, alkohol, söta drycker och livsmedel med hög andel mättat fett och tillsatt salt och socker bör minimeras.

Tvärtemot vad Sverigedemokraterna hävdar saknas det stöd för att vegetariska måltider i sig skulle leda till minskad variation, minskat matintag eller ökat matsvinn. Det är istället måltidernas kvalitet, sammansättning och anpassning till målgruppens behov som är avgörande.

Att göra som Sverigedemokraterna vill och införa generella krav på att alltid erbjuda kött, fågel eller fisk till varje måltid skulle istället minska variationen och näringsriktigheten samt öka klimatpåverkan och matsvinnet.

Stockholm visar idag hur mat kan förena människa, miljö och samhälle i en gemensam riktning. En stad där varje måltid bidrar till bättre hälsa, stärkt gemenskap och minskad miljö- och klimatpåverkan.

Bilaga

Motion om att säkerställa kött som alternativ i stadens offentliga måltidsverksamheter, dnr KS 2026/331-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 7 oktober 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att motionen tillstyrks.
2. Därutöver anföra följande:

Under senare år har stadens måltidspolicy i allt högre grad kommit att präglas av klimatrelaterade mål, vilket i praktiken har inneburit en ökad andel vegetariska måltider. Ambitionen att minska klimatpåverkan är i grunden legitim, men den får inte gå före grundläggande krav på näringsriktighet, valfrihet och att maten faktiskt äts upp.

De måltider som serveras inom förskola, skola och äldreomsorg ska vara näringsriktiga, välsmakande och anpassade efter målgruppernas behov. Det finns samtidigt tydliga risker med ensidigt vegetariska dagar eller alltför begränsade valmöjligheter, särskilt om det leder till minskat matintag eller ökat matsvinn. Detta är särskilt allvarligt i verksamheter där måltiden har stor betydelse för barns utveckling, äldres hälsa och den dagliga livskvaliteten.

Sverigedemokraterna menar att det är rimligt att staden erbjuder ett fullvärdigt vegetariskt alternativ för dem som önskar det. Men det är lika rimligt att det alltid finns ett alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk. Genom ett bredare och mer varierat utbud ökar möjligheten att fler hittar något de tycker om, att maten äts upp och att både barn och äldre får i sig den näring de behöver.

Ärendet

Linnéa Vinge (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att måltiderna inom förskola, skola och äldreomsorg är en central del av Stockholms stads välfärdsuppdrag och har stor betydelse för hälsa, lärande och välbefinnande. Motionären anser att stadens måltidspolicy i ökande grad har styrts av klimatmål, vilket lett till fler vegetariska måltider. Vidare framförs att detta riskerar att minska matintaget och öka matsvinnet, särskilt bland barn och äldre med höga näringsbehov.

Mot denna bakgrund föreslås att berörda nämnder säkerställer att det vid varje serverad lunch inom förskola, grundskola och gymnasieskola samt vid lunch och middag inom äldreomsorgen alltid erbjuds minst ett fullvärdigt alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret 4

Förskolenämnden 5

Miljö- och hälsoskyddsnämnden 6

Utbildningsnämnden 7

Äldrenämnden 8

Reservationer m.m. 10

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stads *Miljöprogram 2030* (Dnr KS 2023/682) uttrycker ambitiösa mål om minskad klimatpåverkan från de måltider som serveras i stadens verksamheter, mot bakgrund av livsmedelssektorns omfattande utsläpp av växthusgaser. Ambitionen är också tydlig i stadens rådande matstrategi *God, hälsosam och klimatsmart mat – Matstrategi för Stockholms stad* (Dnr KS 2018/430), där även vikten av att måltiderna är hälsosamma och näringsriktiga understryks.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning att måltiderna i stadens verksamheter är av stor betydelse för hälsa, välbefinnande och lärande. Stadsledningskontoret konstaterar att det idag i stadens förskolor, grund- och

gymnasieskolor och äldreomsorg sker ett gediget arbete för att säkerställa att måltiderna är hållbara, näringsrika och varierade. Näringsriktiga måltider utformas med olika proteinkällor och även väl sammansatta vegetariska måltider kan tillgodose målgruppernas näringsbehov. Stadens måltidsverksamheter styrs även av exempelvis de nordiska näringsrekommendationerna och Livsmedelverkets nationella riktlinjer för måltider i förskola, skola respektive äldreomsorg. Även läroplanen för förskolan, skollagen och livsmedelslagen ställer krav på näringsriktighet och att maten som serveras är säker för människors hälsa. Vid berörda nämnder sker ett kontinuerligt kompetensutvecklingsarbete samt utveckling av bland annat digitala verktyg och stödmaterial för att stärka förmågan att servera måltider med hög kvalitet som både är näringsriktiga och har låg klimat- och miljöpåverkan.

Stadsledningskontoret konsterarar att det saknas stöd för att vegetariska måltider i sig skulle leda till minskat matintag eller ökat matsvinn. Det är istället måltidernas kvalitet, sammansättning och anpassning till målgruppens behov som är avgörande.

Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att stadens målsättningar om att servera goda, näringsriktiga, klimatsmarta och varierade måltider inte gynnas av ett generellt krav om att alltid erbjuda kött, fågel eller fisk.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att Motion om att säkerställa kött som alternativ i stadens offentliga måltidsverksamheter besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 juni 2026 följande.
Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Reservation av Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning om att måltiderna i stadens verksamheter är av stor betydelse för hälsa, välbefinnande och lärande. Förvaltningen menar dock att detta kan tillgodoses via olika fullvärdiga alternativ. Det finns inga riktlinjer som anger ett det endast ska serveras vegetarisk mat. Stadens förskolor serverar hållbara, näringsrika och varierade måltider där både vegetariska och animaliska alternativ kan ingå. Det är också centralt att maten som serveras är anpassad efter målgruppernas behov.

Måltidsverksamheten regleras av flera styrdokument där såväl Livsmedelverkets näringsrekommendationer (NNR 2023), nationella riktlinjer för måltider i förskola som miljö- och klimatmål vägs samman. Enligt läroplanen för förskolan (SKOLFS 2025:23) ska verksamheten även stimulera barns intresse och förståelse för hållbar utveckling, samtidigt som måltiderna ska vara näringsriktiga. Den kommande

Matstrategin, God mat för hälsa, klimat och miljö - Stockholms stads matprogram, syftar till att säkerställa denna helhet. I programmet anges även att riktlinjer och handbok för förskolan ska tas fram i syfte att förtydliga intentionerna och ge vägledning till verksamheterna.

Förvaltningen bedömer att vegetariska måltider inte i sig innebär en ökad risk för minskat matintag eller ökat matsvinn. Avgörande är i stället måltidernas kvalitet, sammansättning och anpassning till målgruppen. Väl sammansatt vegetarisk mat har ett fullgott näringsinnehåll. Forskning visar att en sådan kost kan bidra till god hälsa och minskad risk för vanliga folksjukdomar.

Det är stadsdelsnämnderna som ansvarar för planering av matsedlar utifrån lokala förutsättningar, styrdokument och verksamheternas behov. Ett krav på att alltid erbjuda ett specifikt livsmedel till varje lunch, såsom kött, fågel eller fisk, skulle minska verksamheternas möjlighet att anpassa måltiderna utifrån helheten av näring, miljö, klimat och verksamhetsmål.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att förskolenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2026 följande.

> Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Anders Edin (SD), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

I remissversionen av Stockholms stads matprogram - God mat för hälsa, klimat och miljö lyfts att måltidsverksamheten i Stockholms stad ska utgå från ett helhetsperspektiv där maten ska vara god, säker och näringsriktigt samtidigt som den ska ha liten miljö- och klimatpåverkan. Det poängteras samtidigt att maten ska utgå från olika målgruppers behov. Måltiderna ska även följa de nordiska näringsrekommendationerna och Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i förskola, skola respektive äldreomsorg.

För att klara stadens klimatmål behöver alla delar i staden ställa om, detta gäller även den mat som serveras i stadens verksamheter. Matens klimatpåverkan kan minska genom att andelen vegetabilier i måltiderna ökar, och andelen kött minskar. Det sker till exempel genom att servera mer vegetarisk mat. Klimatpåverkan kan också minska genom att i menyplanering och inköp exempelvis prioritera fullkornsspannmål framför ris, samt närproducerade och säsongsanpassade livsmedel.

Sammanfattningsvis gör förvaltningen bedömningen att de förvaltningar som serverar mat kan säkerhetsställa att det serveras hälsosam och god mat som är energi- och näringsriktig utifrån olika målgruppers behov enligt stadens nuvarande riktlinjer.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen delar motionärens uppfattning om att det är av stor vikt att måltiderna är näringsriktiga, uppskattade och att måltiderna är en förutsättning för lärande och god hälsa.

Varje skoldag serveras cirka 100 000 luncher i stadens cirka 170 skolkök genom egen tillagning eller genom upphandlade måltidsleverantörer. Skolluncherna regleras bland annat i skollagen och livsmedelslagen som ställer krav på näringsriktighet och att maten som serveras är säker för människors hälsa. Utöver lagstiftningen finns ett antal riktlinjer på nationell och kommunal nivå, såsom livsmedelsverkets riktlinjer för måltider i skolan, Stockholms stads strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat samt utbildningsnämndens riktlinjer för skolmåltiderna. Just nu pågår ett arbete med att revidera både det stadsövergripande matprogrammet och utbildningsnämndens riktlinjer.

Som ett stöd till skolornas uppdrag att servera goda, näringsriktiga och klimatsmarta måltider har förvaltningen under flera år arbetat med olika kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial. Ett kostdatasystem har upphandlats och lanseras för skolorna under 2026. Genom kostdatasystemet får skolorna tillgång till recept och menyer som är näringsriktiga, varierande och som ger en låg klimatpåverkan. Flertalet av recepten bygger på maträtter som skolorna serverar idag, detta för att både öka erfarenhetsutbytet mellan skolorna samt erbjuda maträtter som är uppskattade bland eleverna. Förvaltningen driver även det ESF-finansierade projektet ”Hållbara skolmåltider” som syftar till att ytterligare stärka kompetensen på skolorna inom hållbar matlagning.

Att minska mängden matsvinn är något som skolorna arbetar med kontinuerligt, genom olika typer av insatser. För närvarande pågår även ett matsvinnsprojekt för att bland annat utreda och kartlägga metoder för att systematiskt mäta och sammanställa skolornas matsvinn. Förvaltningen kan inte se att val av proteinkälla skulle påverka utfallet för mängden matsvinn.

Inom stadens kommunala skolverksamhet är det varje skola som beslutar vilka måltider som serveras. Utformning av menyer och recept sker lokalt på skolorna utifrån skolornas förutsättningar, i dialog med elever och utifrån gällande lagkrav och regelverk. Varje skola arbetar för att kunna servera mat som är god, trivsam, varierande, näringsriktig och hållbar. Förvaltningen bedömer att det saknas förutsättningar för att styra skolorna till att vid varje lunchmåltid erbjuda kött, fågel eller fisk.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 juni 2026 följande.

> Äldrenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motionen om att säkerställa kött som alternativ i stadens offentliga måltidsverksamheter och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholms stad är målsättningen att maten som serveras i stadens verksamheter ska vara god, näringsriktig och hållbar. Äldreomsorgens verksamheter ska förhålla sig till olika styrdokument, bland annat Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen, nordiska näringsrekommendationer, stadens miljöprogram och klimathandlingsplan samt den föreslagna matstrategin *God mat för hälsa, klimat och miljö – Stockholms stads matprogram*. I föreslagna matprogrammet belyses näringsriktighet, miljö, klimat och beredskap.

I uppdragsbeskrivning för kommunal regi och i förfrågningsunderlag för privat regi gällande vård- och omsorgsboende beskrivs hur verksamheterna ska arbeta kring mat och måltider. Där anges att det ska finnas möjlighet att välja mellan två varmrätter till både lunch och middag. Mat, måltider och dryck ska vara individuellt anpassade och utgå från den enskildes behov och hänsyn ska tas utifrån medicinska, etiska, kulturella och religiösa skäl. Utföraren ska ha en dialog gällande mat och måltider med den äldre men det ska även ske med ansvarig i kök eller med matleverantör.

Uppföljning av hur verksamheterna arbetar sker inom ramen för stadens samlade uppföljningsmodell där mat och måltider är ett uppföljningsområde.

Det finns ingen centralt styrd matsedel, de verksamheter som har egna tillagningskök kan själv välja vilka maträtter som serveras till lunch och middag. Verksamheter som har leverans av måltider beställer måltider och den äldre har möjlighet att välja maträtt.

Då verksamheterna är skyldiga att erbjuda den enskilde att välja mellan två maträtter till lunch och middag anser förvaltningen att verksamheterna själva kan tillgodose val som den äldres önskar.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motion om att säkerställa kött som alternativ i stadens offentliga måltidsverksamheter.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Linnéa Vinge (SD)

1. Att motionen tillstyrks.

2. Därutöver anföra följande:

Under senare år har stadens måltidspolicy i allt högre grad kommit att präglas av klimatrelaterade mål, vilket i praktiken har inneburit en ökad andel vegetariska måltider. Ambitionen att minska klimatpåverkan är i grunden legitim, men den får inte gå före grundläggande krav på näringsriktighet, valfrihet och att maten faktiskt äts upp.

De måltider som serveras inom förskola, skola och äldreomsorg ska vara näringsriktiga, välsmakande och anpassade efter målgruppernas behov. Det finns samtidigt tydliga risker med ensidigt vegetariska dagar eller alltför begränsade valmöjligheter, särskilt om det leder till minskat matintag eller ökat matsvinn. Detta är särskilt allvarligt i verksamheter där måltiden har stor betydelse för barns utveckling, äldres hälsa och den dagliga livskvaliteten.

Sverigedemokraterna menar att det är rimligt att staden erbjuder ett fullvärdigt vegetariskt alternativ för dem som önskar det. Men det är lika rimligt att det alltid finns ett alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk. Genom ett bredare och mer varierat utbud ökar möjligheten att fler hittar något de tycker om, att maten äts upp och att både barn och äldre får i sig den näring de behöver.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Anders Edin (SD)

Att nämnden beslutar att bifalla motionen samt att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att stadens offentliga måltider ska utgå från dem som faktiskt ska äta maten, barn, elever och äldre. Måltiderna ska vara goda, näringsrika och uppskattade. Det är särskilt viktigt i förskola, skola och äldreomsorg, där maten är en viktig del av både hälsa, ork och livskvalitet.

Vi delar motionens uppfattning att det vid varje serverad lunch i förskola, grundskola och gymnasieskola, samt vid lunch och middag inom äldreomsorgen, bör finnas minst ett fullvärdigt alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk.

Vegetariska alternativ kan självklart erbjudas till dem som önskar det. Men de ska inte ersätta möjligheten att välja animaliskt protein. Stadens måltider ska inte

användas som ett verktyg för att styra människors matvanor genom politiska pekpinnar.

För barn och unga handlar maten om energi, näring och förutsättningar att klara skoldagen. För äldre handlar måltiden även om igenkänning, aptit, matglädje och trygghet. Om maten inte äts upp hjälper det varken klimatet, hälsan eller ekonomin.

Utbildningsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

Se likalydande reservation av Linnéa Vinge (SD) i förskolenämnden.